

Verksamhets- berättelse 2020

BARNAFRID

BARNAFRID - NATIONELLT KUNSKAPSCENTRUM
LINKÖPINGS UNIVERSITET

Verksamhetsberättelse 2020

BARNAFRID - NATIONELLT KUNSKAPSCENTRUM

LINKÖPINGS UNIVERSITET

Dnr: BKV-2021-00138

Grafisk form & tryck: LiU-Tryck, Linköping, mars 2021

Foto: David Brohede och Getty Images.

Alla barn och ungdomar är modeller och har inget med Barnafrids verksamhet att göra.

Förord

2020 – ett år att minnas resten av livet

Året inleddes med firande på Barnafriidskonferensen: Barnkonventionen hade äntligen blivit svensk lag. Bara några få veckor senare stod det klart att covid-19-pandemin hade nått Sverige. I samma stund ställdes tillämpningen av Barnkonvention på sin spets – hur skulle vi mäta med att se till våra barns bästa i alla lägen och skydda dem mot det okända hotet?

Utifrån uppdraget att samla och sprida kunskap om våld mot barn, uppmärksammade vi redan i mars Regeringskansliet och centrala myndigheter på vikten av en kontinuerlig konsekvensanalys av den pågående pandemin ur ett barnperspektiv. Denna synpunkt framförde vi även i ett flertal debattartiklar som publicerades i flera svenska medier under våren 2020.

Nu nästan ett år senare kan vi konstatera att det svenska samhället har ansträngt sig för

att beakta barnperspektivet under den pågående pandemin. Barns speciella sårbarhet i rådande läge har på olika sätt lyfts fram i den offentliga diskussionen. Bland annat har betydelsen av förskola och skola som skyddande faktorer för att förebygga ohälsa, våldsutsatthet och ojämlikhet diskuterats. Dessa samhällsstrukturer når (nästan) alla barn och har således en alldeles särskilt viktig roll att fänga upp dem som behöver stöd.

Även för Barnafriid innebär år 2020 fokusering på det fundamentala och strukturella. Barnafriids digitala basprogram om våld mot barn lanserades i syfte att alla yrkesverksamma ska ha jämlik tillgång till evidensbaserad kunskap. På bara några få månader har utbildningen fått över 8 000 användare från alla delar av landet och från olika sektorer.

På grund av rådande omständigheter blev även andra delar av verksamheten digitaliserade under året. Efter en snabb omställning kan vi nu anordna nätverksmöten och konferenser helt på distans. Tack vare detta har vi även under pande-

min kunnat nå våra målgrupper på ett effektivt sätt. Dessutom har vi kunnat nå ut bredare och till fler. Detta är en bra utgångspunkt och grund för vidareutveckling mot ett modernt och hållbart samhälle i enlighet med Agenda 2030-målet: ett samhälle som kan ge en fredad uppväxt åt alla barn.

Arbetet med våra olika regeringsuppdrag såsom Trauma på kartan, En fråga om heder och Kompetensstöd till hälso- och sjukvården samt socialtjänsten, har varit en central del av verksamheten under 2020. Detta arbete har också främjat vår samverkan med olika nationella aktörer, vilket har varit mycket betydelsefullt under den pågående pandemin.

Under det gångna året satsade Barnafrid även på engagemang och samverkan internationellt. Vårt deltagande i EU COST action *Multi-sectorial responses to child abuse and neglect in Europe: incidence and trends*, kickades igång i oktober och kommer att vara en viktig plattform för ett brett samarbete på europeisk nivå under de kommande fyra åren. Vidare har det nordiska samarbetet kring TF-KBT varit framgångsrikt och resulterat i ett praktiskt metodstöd i form av arbetsböcker som används i hela Norden. I tider av oro och påfrestningar är dessa samarbeten ljusglimtar i vardagen, och ett viktigt sätt att förstärka kapaciteten för att kunna åtgärda brister och behov som pandemin har blottlagt. Känslan av ett konstruktivt och inspirerande samarbete har varit påtaglig.

Ingen vet i dagsläget hur länge pandemin kommer att pågå och vilka konsekvenserna blir. Men vi vet att kris- och nödlägen är en känd riskfaktor för barns hälsa och välmående, inklusive våld utsatthet. Det är viktigt att bibehålla samhällets skyddande strukturer stabila, samt att aktivt satsa på att förebygga våld och ohälsa. I detta arbete behövs evidensbaserad och oberoende kunskap. Barnafrid är en nationell infrastruktur som kan stödja arbetet med att förebygga, upptäcka och behandla våld och dess hälsorelaterade konsekvenser. Tillsammans kan vi göra skillnad!

Till sist vill jag tacka alla som på olika sätt har bidragit till Barnafrids arbete under år 2020.

Laura Korhonen,
professor och centrumchef för Barnafrid

Innehåll

HÖJDPUNKTER UNDER 2020	2	NATIONELLA UPPDRAG	24
Snabb omställning och stor utbildningsinsats	2	Myndighetsnätverk	24
OM BARNAFRID	9	Annan myndighetssamverkan	24
Uppdrag	9	Remissvar och yttranden	25
Utvärdering av Barnafrid	10	REGERINGSUPPDRAG	26
Vision	10	Kompetenshöjande insatser för Barnahus om hedersrelaterat våld och förtryck - #Enfrågaomheder	26
Målgrupper	10	Kompetenshöjande insatser gällande traumavård riktade till barn- och ungdomspsykiatri och första linjens psykiatri - #Traumapåkartan	27
Grundläggande utgångspunkter för verksamheten	11	Digitalisera ett program för kompetensutveckling inom psykiatrisk traumavård för anställda i barn- och ungdomspsykiatri m.fl. - Digitalt kunskapsstöd om barn och trauma	29
ORGANISATION	13	Medverkan i andras uppdrag	30
EKONOMI	14	INTERNATIONELL SAMVERKAN	31
KOMMUNIKATION OCH KUNSKAPSSPRIDNING	15	EU Cost action	31
Hemsida	15	Covid 4P Log	31
Sociala medier	15	AVEC	31
Barnafrid i media	16	BARNINKLUDERING	32
Särskilda kommunikationsinsatser	17	HÅLLBARHET	33
Kunskapsmaterial	18	BILAGOR	34
Rapporter och kunskapssammanställningar	19	Bilaga 1: Externa evenemang och möten	34
UTBILDNING	20	Bilaga 2: Publikationer	36
Barnafrids universitetsutbildningar	20		
Medverkan i grundutbildningar vid andra universitet och högskolor	20		
Övriga utbildningar och resurser	20		
FORSKNING OCH METODUTVECKLING	21		
Forskningsprojekt	21		
NÄTVERK	22		
Nätverk för Barnahus och barnskyddsteam	22		
BUP-nätverk	23		
Elevhälsonätverket	23		

Höjdpunkter under 2020

Snabb omställning och stor utbildningsinsats

Detta pandemins år påverkade även Barnafrids verksamhet i allra högsta grad. Inte bara tvingades vi till en snabb digital omställning, utan också till ett lika snabbt skifte av fokus. Alla våra medarbetare kraftsamlade för att sammanställa en större mängd material i syfte att stärka alla yrkesverksamma som möter barn i pandemin. Vi deltog också i olika nätverk och webinarier med anledning av pandemin. Detta är ett axplock av vår pandemirelaterade verksamhet under 2020:

- **Att möta barn i sorg**
– faktaserie om barn och sorg
- **Att prata med barn om coronaviruset**
– powerpoint med tips
- **Barnsäkrad verksamhet**
– fakta om hur man säkerställer ett barnsäkert förfarande i alla verksamheter där barn deltar under en kris.
- **Deltagande i globalt webinarium**
– arrangerades av det globala partnerskapet End violence against children och av FN:s Special Representative to the Secretary-General on Violence Against Children (SRSG VAC). Vid evenemanget delades lokala, nationella och globala perspektiv på covid-19-krisen.
- **Medverkan i Utbildningsradions serie Stilla din oro i kristid.**
- **Råd till yrkesverksamma under pandemin**
– hur man kan bygga upp en motståndskraft inför tuffa utmaningar.
- **Medverkan som partner i studien Covid 4P-log**
– globalt initiativ där yrkesverksamma som möter barn anonymt kan samla in covid-relaterade erfarenheter.

Barnafrids verksamhet är beroende av de möten, nätverksträffar, utbildningar och föreläsningar som vi återkommande har med och för våra målgrupper för att kunna samla och sprida kunskap. Tack vare att vi är en liten och snabbfotad organisation kunde vi genomföra i princip alla årets inplanerade event och aktiviteter trots pandemin.

Ett av de större evenenten var lanseringen av Barnafrids basprogram om våld mot barn som genomfördes med en webbsändning på Facebook och Youtube. De närmare 700 personer som följde sändningen fick bland annat en digital hälsning från Hennes Majestät Drottning Silvia som uppmanade alla att gå utbildningen. På plats online fanns också FN:s särskilda sändebud i frågor om våld mot barn, Dr Najat Maalla M'jid:

– Den omfattande utbildningsplattformen som Barnafrid lanserar i dag kommer att bidra till ökad förståelse. Detta ligger i linje med den internationella hållbarhetsmålsättningen som fastställer att vi ska ha utrotat alla former av våld mot barn till år 2030, sa Dr Najat Maalla M'jid.

Under året genomfördes också en massiv utbildningsinsats för landets Barnahus. Det handlade om att inom ramen för regeringsuppdraget #Enfrågaomheder stärka Barnahusens kompetens om hedersrelaterat våld och förtryck. En två dagar lång nationell konferens i oktober, och sju regionala konferenser under senare delen av hösten, samlade totalt över 800 deltagare.

Maria Schillaci, Barnafrid, tillsammans med Åsa Lindhagen, Pernilla Baralt, Elisabeth Dahlin och barnmoderator Alicia Otterurd på Barnafriidskonferensen 2020.

Vid den digitala lanseringen av basprogram om våld mot barn medverkade bland andra Hennes Majestät Drottning Silvia, Socialminister Lena Hallengren och FN:s särskilda sändebud i frågor om våld mot barn, Dr Najat Maalla M'jid.

Den 5 juni disputerade Rikard Tordön med sin avhandling om hälsa, upplevt stöd och skolprestation bland barn i samhällsvård.

Jenny Stigmer från Barnahus och Kersti Kvernebo Sunnergren barnläkare, från Jönköping under nätverksträff för Barnahus/Barnskyddsteam med tema dödligt våld mot barn.

Josefin Carlsson och Sandra Skoog, Barnafrid, tillsammans med Negin Amirekhtiar från Nationella kompetensteamet under utbildningsinsatser i #Enfrågaomheder.

BARNAFRIDSFRÅGOR 2020

- Alla barn har rätt att göra sin röst hörd.
- Professionella som arbetar med eller för barn bör ha kunskap om hur vi kan ge barn stöd och behandling.
- Barns rätt till gott omhändertagande vid våldsbrott förutsätter spetskompetens hos de yrkesverksamma.
- Kunskapscentrum på de nationella och internationella arenorna.

Barnkonventionen som svensk lag temat för årets Barnafridskonferens

Året 2020 inleddes med Barnafridskonferensen med över 300 deltagare på plats i Linköping samt både svenska och internationella föreläsare.

Syftet med Barnafridskonferensen som arrangeras vartannat år är att sprida kunskap till yrkesverksamma som möter barn. Den här gången var temat *Barnkonventionen* som svensk lag och på plats fanns Jämställdhetsminister Åsa Lindhagen, Barnombudsmannen Elisabeth Dahlin och Unicef:s generalsekreterare Pernilla Baralt för att berätta om temat sett från sina respektive synvinklar. Som ett led att inkludera barn bjöd vi in tolvåriga influencern Alicia Hult Otterud som under invigningen ställde frågor till bland andra ministern. Tillsammans med sin mamma Emma Hult Otterud använder Alicia sina kanaler på sociala medier för att upplysa barn om övergrepp på nätet.

I publiken (under invigningen) fanns också en skolklass från årskurs 6 på Rydsskolan i Linköping.

Konferensen täckte i stort sett alla verksamhetsområden som Barnafrid arbetar med: Forskning/vetenskap, skola, klinisk verksamhet, socialtjänst och rättsväsende. Föreläsare år 2020 var bland andra:

- Chris Newlin, chef för National Child Advocacy Center i Huntsville, USA, talade om ledarskap i barnhusverksamheter och om begreppet manipulering (grooming).
- Carin Götblad, regionpolischef.
- Christoffer Rahm, forskare inom psykiatri (pedofili) vid Karolinska institutet
- Juno Blom, riksdagspolitiker (L) och tidigare utvecklingsledare i Länsstyrelsen Östergötlands Nationella kompetensteam mot hedersrelaterat våld och förtryck.
- Kerstin Evelius, tidigare nationell samordnare för utveckling och samordning av insatser inom området psykisk hälsa talade vikten av ungas åsikter som underlag för att fatta beslut.

- Dennis Hjelmsström, initiativtagare till ”Backa barnet” som är en fördjupad samverkan för tidigare och samordnade insatser, tillsammans med Polisen och Region Skåne.

Under konferensen delas även Barnafridspriset ut för god forskning om våld och övergrepp mot barn. Årets pris tilldelades läkaren Maria Fridh som vid Lunds universitet har forskat om samband mellan nättrakasserier, psykisk ohälsa och självskaðebeteenden.

Barnafridskonferensen 2020 fick uppmärksamhet i medierna lokalt, regionalt och nationellt med både rapportering inför, och från invigningen.

Maria Fridh tog emot Barnafridspriset av professor Carl Göran Svedin.

Globalt webbseminarium om våld mot barn under coronakrisen

Den 13 maj anslöt sig nästan 1000 personer från 130 länder till ett globalt webbseminarium om att bekämpa våld mot barn under covid-19-pandemin. Talarna vid webbseminariet var överens om att det krävs global samordning för barnens bästa.

Seminaret anordnades av det globala partnerskapet *End violence against children* och av FN:s *Special Representative of the Secretary-General on Violence against Children*. Det samlade partners från över 130 länder och deltagarna fick en chans att veta mer om, och diskutera lokala, nationella och globala perspektiv på covid-19-krisen.

– Det här är en nödsituation. Medan barn verkar vara mindre sårbara för själva viruset, är de indirekta effekterna av detta virus förödande. Vi kanske står inför den största barnrättskrisen

för en hel generation, sa Cornelius Williams, biträdande chef för barnskydd vid UNICEF

Barnafrid lyfte fram behovet av konsekvensanalys av den pågående covid-19-pandemin sett ur ett barnperspektiv, samt vikten av att följa upp läget för barnen med hjälp av pålitlig data på våldsutsatthet.

Basprogram om våld mot barn lanserades

Cirka 8 000 personer har hittills registrerat sig på det digitala basprogrammet om våld mot barn som Barnafrid lanserade i september 2020.

Barnafrids basprogram om våld mot barn är en digital utbildning som riktar sig till yrkesverksamma som möter barn. Över 700 deltagare följde invigningen via olika digitala kanaler. Under invigningen talade Hennes Majestät Drottning Silvia som uppmanade alla att gå utbildningen, samt Socialminister Lena Hallenberg som samtalade med Maria Schillaci från Barnafrid. FN:s särskilda sändebud i frågor om våld mot barn Dr Najat Maalla M'jid, skickade sina hälsningar och höll ett engagerande tal.

Det digitala basprogrammet är en viktig milstolpe för Barnafrid. Tack vare det digitala formatet når vi fler med lättillgänglig kunskap anpassad för studier på olika nivåer. Med basprogrammet får fler barn möta yrkesverksamma som besitter uppdaterad och evidensbaserad kunskap.

#Enfrågaomheder - 800 deltagare i utbildningsinsats för Barnahus

I december avslutade vi vårt regeringsuppdrag att genomföra utbildningsinsatser om hedersrelaterat våld och förtryck för Sveriges alla Barnahus.

Målet med regeringsuppdraget var att öka kunskapen om hedersrelaterat våld och förtryck på Barnahus, och att inspirera dem till att utveckla egna rutiner och handlingsplaner för att förbättra stödet, skyddet och rättsprocessen för de utsatta. Under den stora nationella tvådagarskonferensen tog föreläsningarna upp både teori och praktik, och forskare, yrkesverksamma praktiker och andra myndigheter delade med sig av viktig kunskap inom området. Deltagarna fick bland mycket annat lyssna till en av experterna i den utredning om ökat skydd mot hedersrela-

terad brottslighet, som låg till grund för den nya lagstiftningen som började gälla från den 1 juli 2020. Föreläsningen gick igenom de nyinrättade lagarna och resonemangen som låg bakom. Föreläsare från rättsväsendet delade med sig av sin kunskap när det gäller rättsfall som rör olaga frihetsberövande och tvångsåktenskap.

Den två dagar långa nationella konferensen i oktober, och de sju regionala konferenserna under senare delen av hösten, samlade totalt över 800 deltagare. På de sju samordnardagarna deltog 56 personer. Därmed har alla Barnahus på ett eller annat sätt förstärkt sin kunskap i att hantera hedersbrottsärenden.

Med oss på denna resa hade vi Nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck samt länsstyrelserna i flera regioner.

Projektledare Sandra Skoog i samtal med professor Unni Wikan från Oslo.

Kunskapsöversikt om försummelse

Våld som inte syns är svårt att upptäcka. För den som möter barn i yrkeslivet är det viktigt att se de försummade barnen. I juni 2020 släppte Barnafrid en kunskapsöversikt om försummelse, samt en filmad dialog mellan flera experter på området.

Enligt de studier som ingår i översikten ligger prevalensen i en normalpopulation på mellan 16 och 26 procent, medan prevalensen i kliniska grupper är betydligt högre. En stor riskfaktor är att vara ett litet barn, och faktorer som involverar relationen mellan föräldrar och barn är också en av de största riskfaktorerna. Begreppet försummelse kan innehålla många olika saker. Här är några:

- Bristande omhändertagande och/eller dålig kvalitet på omhändertagandet.
- Bristande tillsyn.
- Näringsbrist och dålig tillgång på mat.
- Hög skolfrånvaro samt otillräcklig stimulans för lärande.
- Avsaknad av medicinsk hjälp och vård.

I samband med att rapporten offentliggjordes publicerades också ett filmat samtal mellan en av översiktens författare, Björn Tingberg (Barnafrid och KI), Therese Kvist (KI, specialisttandläkare i barntandvård), och Lena Johnsson (rektor i Surahammar). Under samtalet framkom flera viktiga tips om hur vi kan bli bättre på att se de försummade barnen.

Maria Schillaci, Björn Tingberg, Therese Kvist, och Lena Johnsson i samtal om försummelse.

Om Barnafrid

Uppdrag

I juni 2015 beslutade regeringen att tilldela Linköpings universitet ett uppdrag att stå som värd för ett nationellt kunskapscentrum, Barnafrid, med syfte att samla och sprida kunskap om våld och andra övergrepp mot barn. I uppdragsbeskrivningen slår regeringen fast att samhället har ett gemensamt ansvar för att barn växer upp under goda förhållanden och att alla lämpliga åtgärder vidtas för att skydda barn mot våld och andra övergrepp.

Barnafrids arbete sker i enlighet med Barnkonventionen och hållbarhetsmålen enligt Agenda 2030 som handlar om att förebygga och stoppa våld och exploatering av barn.

De huvudsakliga uppgifterna för Barnafrid enligt regeringens uppdrag är att:

- Identifiera behov av kunskap gällande barns utsatthet för våld och andra övergrepp.
- Sammanställa befintlig kunskap inom området.
- Sprida kunskap till yrkesverksamma.
- Ansvara för omvärldsbevakning såväl nationellt som internationellt.
- I samråd med berörda myndigheter, organisationer och forskare ta fram utbildnings- och informationsmaterial samt genomföra tvärprofessionella utbildningar och kurser.
- Om möjligt erbjuda utbildningar i webbaserad form.
- Vara en länk mellan forskning och praktik, bland annat genom att verka för ökad samordning samt främja nätverk för kunskapsutbyte mellan forskare, praktiker och idéburna organisationer.
- Identifiera angelägna utvecklingsområden och redovisa dessa årligen till regeringen.
- Tillvarata barns synpunkter och erfarenheter i arbetet på lämpligt sätt.
- Uppmärksamma skillnader i utsatthet mellan flickor och pojkar.
- Medverka i lämpliga redan befintliga nationella referensgrupper.

I enlighet med regeringens uppdragsbeskrivning är målet för verksamheten att samla och sprida kunskap om våld och andra övergrepp mot barn på ett strukturerat sätt. Detta ska bidra till att uppnå ett förbättrat förebyggande arbete samt metoder för tidig upptäckt av våld och andra övergrepp mot barn, liksom att utveckla effektiva insatser som bidrar till att skydda och stödja barn som utsatts för våld och andra övergrepp.

Barnafrids arbete vilar på en tvärvetenskaplig grund och ska underlätta för myndigheter som arbetar med och för barn, att samarbeta på det sätt som bäst gynnar barnet och dess familj. Barnafrid arbetar för att ta positionen som nationell kunskapsledare, men strävar också mot att svensk kunskap och erfarenhet ska spridas till andra länder då barns rätt till skydd från våld och övergrepp är internationell.

Inom barnrättsområdet råder en utpräglad specialisering. Barnafrid skapar därmed ett viktigt värde för samhället i allmänhet, och yrkesverksamma som möter utsatta barn i synnerhet, genom att inta en samordnande funktion som arbetar utifrån ett brett barnrättsperspektiv. På ett systematiskt sätt sammanställer och sprider Barnafrid den kunskap som finns både inom centrumet och hos andra aktörer, till berörda målgrupper. Dessutom bidrar Barnafrid till bättre metodutveckling i ovanliga eller svåra tvärprofessionella frågor, och tillhandahåller gemensamma utbildningar och kurser för yrkesverksamma inom området.

Barnafrid hör till Linköpings universitet som i enlighet med universitetets strategi ska bidra till en samhällsutveckling baserad på kunskap. Ett viktigt samhällsområde är barns utsatthet för våld och andra övergrepp. Att ta ansvar för kunskapsutvecklingen hos de professionella som möter dessa barn är därför en angelägen uppgift för universitetet. Barnafrid utgör ett av rektor särskilt inrättat centrum som på ett vetenskapligt förankrat sätt ska fullgöra regeringens uppdraget.

Kopplingen till ett av Sveriges ledande universitet stärker också möjligheter att nå ut brett och samverka med forskare och lärare på andra lärosäten.

Glada deltagare i uppdragsutbildningen TF-KBT, 7,5hp.

Utvärdering av Barnafrid

Under 2019 och 2020 gjorde *Myndigheten för vård och omsorgsanalys* på uppdrag av regeringen, en utvärdering av Barnafrids verksamhet. Utvärderingen publicerades september 2020 med namnet *Se till den som liten är*. Utvärderingens slutsatser var bland annat att:

- Det behövs fortfarande ett nationellt kunskapscentrum som kan ta fram, sammanställa och sprida evidensbaserad kunskap om hur våld mot barn kan förebyggas, upptäckas och behandlas.
- Barnafrid arbetar inom ramen för uppdraget från regeringen, och de som tar del av deras insatser bedömer att de har nytta av dem.
- Barnafrid kan samtidigt bli bättre på att uppdatera sig om sina målgruppers behov.

Utvärderingen ger en bra grund för fortsatt utvecklingsarbete.

Vision

Barnafrids vision är ett samhälle som har förmågan att ge alla barn en fredad uppväxt.

Målgrupper

Barnafrid riktar sig till människor som i sitt yrke möter utsatta barn. Primär målgrupp är ett antal prioriterade professioner inom breda samhällsinstanser som rättsväsende, skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård. Målgruppen omfattar även yrkesverksamma vid relevanta myndigheter och organisationer inom olika politik- och verksamhetsområden, samt ideell sektor.

Barnafrids verksamhet är organiserad i följande program, vilket tillåter långsiktigt strategiskt arbete utifrån målgruppernas behov:

- Program Hälso- och sjukvård tex BUP, barnhälsovården, elevhälsan, pediatrik, barnskyddsteam.
- Program Socialt arbete: Exempelvis socialtjänsten.

- Program Förskola och skola: Exempelvis elevhälsa, lärare, rektorer, fritidsledare, universitetslärare.
- Program Rättsväsendet: Exempelvis polis, åklagare, domare, advokater, särskilda företrädare.
- Program Forskning: Exempelvis forskare, FoU (forskning och utveckling)-stödfunktioner.

Därutöver finns tre övergripande program: Barnafrids digitala basprogram, Barninkludering och Barnafrid Pathfinder Program (internationellt samarbete).

Grundläggande utgångspunkter för verksamheten

Samhället har ett gemensamt ansvar för att barn växer upp under goda förhållanden och att alla lämpliga åtgärder vidtas för att skydda barn mot våld och andra övergrepp. Samhällets ansvar för skydd av och stöd till barn och unga som far illa behöver förbättras.

För Barnafrids del handlar det om att utifrån uppdraget svara upp mot en del av de utmaningar som finns för att Sverige ska kunna uppfylla sina skyldigheter enligt FN:s barnkonvention och hållbarhetsmålen enligt Agenda 2030, samt ansvaret som Sverige axlar som vägvisarland inom Global Partnership to End Violence Against Children.

BARNPERSPEKTIV OCH BARNINKLUDERING

I Barnafrids uppdrag ingår att synliggöra och lyfta barns åsikter, tankar, erfarenheter utifrån barnperspektivet. Som utgångspunkt används Barnkonventionens artikel 3 (*Vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa*) och artikel 12 (*Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet*).

Under 2019 initierades ett arbete med att öka kunskapen kring barnperspektivet, barns perspektiv och barnrättsperspektivet. Syftet var att öka kompetensen om hur man kan inkludera barn i verksamhet och forskning inom professioner som arbetar med barn. Detta arbete fortsatte under 2020 och har nu konkretiserats till en modell för hur personer som har barn som målgrupp kan arbeta med detta.

Många barn upplever att de inte blir tillfrågade eller blir lyssnade på. Därför lägger Barnafrid stor vikt vid att inkludera barn i de processer som rör dem. Detta med utgångspunkt ur barns rättigheter, då vi ser att barn såväl som vuxna är individer som har bäst kunskap om sina egna liv. Genom att lyssna på, och inkludera barn kan vi också stärka barns position i samhället. Barnafrid kommer primärt att arbeta med att testa den modell som tagits fram, både i forskning och i resten av vår verksamhet.

Mål i agenda 2030: 16 – fredliga och inkluderande samhällen

JÄMSTÄLLDHETS- OCH JÄMLIKHETSPERSPEKTIV

I Barnafrids uppdrag ingår att beskriva skillnader i utsatthet mellan pojkar och flickor och jämställdhetsperspektiv är viktigt att beakta i allt vårt arbete. Verksamheten strävar även efter att beakta jämlikhetsperspektiv och främja bland annat utvecklandet av jämlik tillgång till kunskap och kompetens, vård och stöd efter våldsutsatthet.

Mål i agenda 2030: 5 – jämställdhet, 10 – minskad ojämlikhet

TVÄRVETENSKAPLIG KAPACITETSUPPBYGGNAD BLAND YRKESVERKSAMMA I SAMVERKAN

I enlighet med det breda uppdraget beaktas tvärvetenskapliga aspekter i verksamhetsplanering och genomförandet. Vidare syftar Barnafrid till att bygga upp inkluderande arbetsmetoder som medger nationellt och globalt partnerskap.

Mål i agenda 2030: 17 – genomförande och globalt partnerskap, 4 – god utbildning för alla, 3 – god hälsa och välbefinnande, 16 – fredliga och inkluderande samhällen

Organisation

Sedan den 1 januari 2020 är Barnafriid en särskild arbetsenhet med administrativ anknytning till Institutionen för biomedicinska och kliniska vetenskaper (BKV) på Linköpings universitet. Centrumet utgör ett institutionscentrum men ingår som en integrerad del av bokslutsenheten BKV.

MEDARBETARE

År 2020 består Barnafriid av en centrumchef, en samordnare, en konferens- och nätverkskoordinator, två kommunikatörer, två universitetslektorer, en adjungerad universitetslärare, fem utredare, två doktorander (som även har deltids-tjänster som utredare), en forskningsassistent, två timanställda resurspersoner för forskning, och tre timanställda konferensvärdar.

Barnafriid har tvärprofessionell och interdisciplinär kompetens bland annat inom medicin, särskilt barn- och ungdomspsykiatri, psykologi, psykoterapi, socialt arbete, polisiärt arbete, klinisk och transnationell forskning, universitetspedagogik, administration och kommunikation.

LEDNINGSTRUKTUR

Barnafriid lydde under 2020 under BKV:s institutionsstyrelse som bestod av följande personer:

Anders Fridberger
Ordförande

Maria Jenmalm
Ledamot, lärare

Preben Kjölhede
Ledamot, lärare

Tomas Lindahl
Ledamot, lärare

Colm Nestor
Ledamot, lärare

Karin Persson
Ledamot, lärare

Karin Öllinger
Vice ordförande, lärare

Anita Öst
Ledamot, lärare

Lovisa Holm
Ledamot, teknisk personal

Katarina Kärling
Ledamot, administrativ personal

Johanna Hengren
Ledamot, forskarutbildning

Arvid Sundström
Ledamot, grundutbildning

Johanna Forsell
Administrativ chef, adjungerad

Peter Pålsson
Proprefekt forskning, adjungerad

Ann-Charlott Ericson
Proprefekt, grundutbildning, adjungerad

Anneli Lindström
Forskarutbildningsstudie-rektor, adjungerad

Chatarina Malm
Sekreterare, adjungerad

BARNAFRIDS LEDNINGSGRUPP

Professor Laura Korhonen
Centrumchef

MSc Jannes Grudin
Ansvarig för Program hälso- och sjukvård

Docent Ann-Charlotte Münger
Ansvarig för Program förskola och skola, civilsamhälle

Gesine Ensle
Sekreterare, adjungerad

John Karlsson
Kommunikatör, adjungerad

Rikard Karlsson
Ekonom, adjungerad

Helena Jonsson
HR-partner, adjungeradadjungerad

MSc Sandra Skoog
Ansvarig för Program rättsväsende

PhD Frida Fröberg
Ansvarig för Akademisk rådgivning (forskning, utbildningar)

Maria Hökbåge
Kommunikationsansvarig

Anna Törnlöf
Samordnare, sekreterare

STÖDFUNKTIONER

Verksamhetsstöd
Josefin Carlsson, Anna Törnlöf

Akademisk rådgivning
Frida Fröberg, Laura Korhonen, Erica Mattelin, Sofia Michael, Ann-Charlotte Münger, Natalie Söderlind

Ekonomistöd
Lars Reinholdsson, Mia Wirdeland

HR-stöd
Anette Wiklund, Skyddsombud (BKV)
Veronica Brodin Patcha

Ekonomi

Barnafrids verksamhet visade 2020 ett överskott på 2 550 tkr. Förutom grundanslag på 5 miljoner kronor, erhöll Barnafrid extra finansiering för regeringsuppdragen. Linköpings universitet bidrog med 1,5 miljoner kronor. Därutöver fick Barnafrid bidrag från Brottsofferfonden, Jerringfonden, Jämställdhetsmyndigheten, och forskningsmedel från bland annat FORTE.

Centrumets utgifter består av kostnader för personal, drift samt overhead och administration. Driftskostnader är uppdragsrelaterade kostnader såsom nätverksmöten och seminarier, resor i samband med utbildningar och samverkan, samt kostnader för IT, hemsida och annat material. Under 2020 belastades budgeten särskilt av produktionen av det digitala basprogrammet om våld mot barn.

RESULTATRÄKNING (TKR)

Intäkter		Kostnader	
Intäkter av anslag	2 961	Personalkostnader	-7 486
Intäkter av avgifter mm	0	Lokalkostnader	-640
Intäkter av bidrag	17 282	Övriga driftkostnader	-5 526
Finansiella intäkter	0	Finansiella kostnader	-4 019
		Avskrivning/nedskrivning	-22
Summa	20 243		-17 693
Verksamhetsutfall	2 550		

Kommunikation och kunskapspridning

Hemsida

Under 2020 uppdaterades webbsidan till Linköpings universitets senaste version för forskningsverksamhet. Det var ett led i utvecklingen från föregående år då webbsidan flyttades in till LiU:s IT-miljö. Barnafrids hemsida riktar sig till yrkesverksamma som möter barn som utsatts för våld och övergrepp. Syftet är att sprida kunskap till yrkesverksamma samt att berätta om Barnafrids aktiviteter och verksamhet med forskning, kunskapsförmedling och utbildningsinsatser. På webbsidan finns bland annat en kunskapsbank med evidensbaserade publikationer, information om våra regeringsuppdrag och forskningsprojekt, nyheter från verksamheten och kalendarium med kommande aktiviteter. Under året översattes och publicerades delar av hemsidan på engelska. Webbadress: www.barnafrid.se

Sociala medier

Barnafrid har en aktiv och engagerande närvaro på Facebook och Twitter. I slutet av året startades också ett konto på LinkedIn för att nå yrkesverksamma även i denna kanal. Dessa kanaler är ett viktigt komplement till andra insatser som syftar till att sprida kunskap. Sociala medier fyller också en viktig funktion när det gäller att befästa en positiv och mer personlig bild av Barnafrids aktiviteter. Sist men inte minst spelar kommunikationen i kanalerna en avgörande roll för att öka kännedomen om Barnafrid och vårt uppdrag. Jämförelser med andra stora barnrättsorganisationer i Sverige visar att Barnafrid engagerar sina följare i högre grad än många övriga aktörer.

FACEBOOK

Årets 157 organiska inlägg genererade en räckvidd till våra målgrupper på drygt 376 000 (=antal personer som har sett något av Barnafrids

inlägg). Den genomsnittliga engagemangsgraden på våra inlägg är 6,8 %. Motsvarande siffra för andra organisationer inom högre utbildning är 0,15 % (2020 Social Media Industry Benchmark Report, Rival IQ). Tack vare ett engagerande innehåll och lanseringen av basprogrammet om våld mot barn, mer än fördubblades antalet följare under året och landade på 3 336 personer/konton. www.facebook.com/barnafrid

TWITTER

Totalt publicerades 178 tweets i Barnafrids kanal under 2020 vilket genererade cirka 501 000 visningar. Dessa nådde en engagemangsfrekvens på mellan 1 och 4 % att jämföra med snittet inom högre utbildning på 0,091 % procent (Rival IQ – Social Media Analytics). Antalet följare ökade med 166 under 2020 och det totala antalet i skrivande stund är 1 014. <https://twitter.com/barnafrid>

LINKEDIN

Under hösten startade vi upp ett LinkedIn-konto då det är en viktig kanal för att nå många yrkesverksamma inom målgruppen. Under sex månader publicerades 48 inlägg med en genomsnittlig engagemangsfrekvens på 4,3 %, vilket är något över snittet jämfört med andra organisationer verksamma inom barnrätt. Antalet följare var vid årets slut 413. <https://www.linkedin.com/company/69461735>

MARKNADSFÖRINGSKAMPANJ I SOCIALA MEDIER FÖR LANSERINGEN AV BASPROGRAMMET OM VÅLD MOT BARN

I oktober startade vi tillsammans med kommundirektionsbyrån Futurniture en kampanj på Facebook och Twitter i syfte att nå slutanvändare som skulle registrera sig och börja använda utbildningen. Kampanjen drev mycket trafik till basprogrammet och många registrerade sig:

- Total kampanjräckvidd 489 940 personer.

- 11 184 personer klickade vidare till Barnafrids basprogram från annonserna.
- Annonserna exponerades totalt 1 416 139 gånger.
- 5 985 personer interagerade med kampanjen.
- 1 938 registrerade sig på basprogrammet.

NYHETSBRIV

Under 2020 startades ett nyhetsbrev som i skrivande stund har cirka 1 127 prenumeranter, nya tillkommer dagligen.

Barnafrid i media

Barnafrids medarbetare blir regelbundet kontaktade av media med förfrågningar om att bidra med expertkunskap. Under 2020 har centrumchef Laura Korhonen tillsammans med flera medarbetare skrivit debattartiklar som publicerats i flera medier. Under året har Barnafrid syns i bland annat dessa sammanhang:

TV

- 20 juli:** SVT Öst – ”Bättre samverkan kring familjehemsplicerade barn”.
- 5 augusti:** SVT Öst – ”Forskaren: Tydligt att systemet har sprickor”.
- 5 augusti:** SVT Rapport – ”Lilla Hjärtat – Fallet kan leda till förändring”.

SVERIGES RADIO, NYHETER

- 29 januari:** SR P4 – ”Ministern fick sitta i heta stolen på barnrättskonferens”.
- 30 januari:** SR P4/Ekot – ”Allt fler barn anmäls för grova brott” (rapport från Barnafridskonferensen, intervju med regionpolischef Carin Götblad).
- 26 maj:** SR Sisu radio – iltapäivä-Covid-19
- 10 juni:** SR P4 – ”Barn i familjehem har sämre resultat i skolan”.
- 20 juli:** SR Sisu radio – Raskas pandemiakvätt vaikuttaa myös lasten kesään.
- 12 oktober:** SR P4 – ”Kompetensen om hedersvåld mot unga ska stärkas” (direktsänd intervju).
- 21 september:** SR Sisu radio: SR: Läheisyys ja riippuvuus valmentajan ja urheilijan välillä saattaavat altistaa groomaukselle.

27 september: SR P4 – ”Ny utbildning ska ge bättre beslut om våld mot barn”.

13 oktober: SR P4 – ”Professorn: Barnens rätt måste stärkas” Direktsänd intervju om IVO-kritiken mot Norrköpings kommun (Fallet ”Lilla hjärtat”)

UTBILDNINGSRADION

2 april: Poa Samuelberg: Kris och oro hos äldre barn, föreläsning.

WEBB

- 29 januari:** SVT Öst – ”Barnkonventionen tema under Barnafridskonferensen”.
- 2 april:** Familjehemmet.se – ”De ska ta fram nya verktyg för att hjälpa barn som flytt”.
- 12 maj:** Svenska Dagbladet – Debattartikeln ”Har våld ökat under pandemin?”.
- 9 juni:** Expressen – Larmet: Inget görs för att förhindra övergreppen.
- 10 augusti:** Familjehemmet.se – ”Insatser i skolan fungerar men behöver utvecklas”.
- 13 oktober:** Dagens medicin – ”Du måste veta var du ska titta”.

TIDNING

Debattartikeln ”Har våld ökat under pandemin?”

- 30 maj:** Södermanlands nyheter
- 3 juni:** Dagens samhälle
- 5 maj:** Svensk psykiatri nr 2, 2020
- 4 juni:** Östgöta Correspondenten
- 4 juni:** Barometern
- Debattartikeln ”Låt barnkonventionen bli vägledande i pandemin”*
- 3 april:** Dagens samhälle
- 5 maj:** Svensk psykiatri nr 2, 2020
- 6 april:** Östgöta Correspondenten
- 6 april:** Motala Tidning
- 12 april:** Nerikes Allehanda

ANDRA ARTIKLAR

- 29 januari:** Vimmerby tidning – ”Fokus på konferensen: Barnens bästa”.
- 29 januari:** Östgöta Correspondenten – ”Fokus på konferensen: Barnens bästa”.
- 30 januari:** Östgöta Correspondenten – ”Barn som begår våldsbrott ökar”.
- 30 januari:** Norrköpings Tidningar: ”Barn som begår brott ökar kraftigt”.

- 30 januari:** Motala Tidning – ”Barn som begår våldsbrott ökar”.
- 30 januari:** Norrköpings tidningar – ”Barn som begår våldsbrott ökar”.
- 5 maj:** Svensk Psykiatri nr 2, 2020 – ”Digitalisering av program för kompetensutveckling”.
- 1 augusti:** Östgöta Correspondenten – ”Forskaren: Man ser barn som föräldrars egendom”
- 27 september:** Psykologtidningen – ”Smält ihop skolinsatser med hälsoinsatser”.
- 28 september:** Östgöta Correspondenten – ”LiU levererar verktyg för att hjälpa utsatta barn”.

Särskilda kommunikationsinsatser

År 2020 präglades till stora delar av kommunikation och spridning av Barnafrids digitala basprogram om våld mot barn. Startskottet gick den 30 september med en lansering via Facebook och Youtube som följdes av cirka 700 personer.

Därpå följde en omfattande kampanj för att nå slutanvändare via sociala medier. Till vår hjälp hade vi kommunikationsbyrån Futurniture. Kampanjen blev mycket lyckosam och basprogrammet fick på kort tid ett stort antal användare och vid årets slut fanns närmare 8 000 registrerade användare. Så många som 3 000 har i dagsläget också avslutat utbildningen och fått sitt kursintyg. Båda dessa siffror är ovanligt höga i detta tidsperspektiv jämfört med andra webb utbildningar.

Under första halvan av 2020 arbetade vi också intensivt med att utarbeta och sprida relevant kunskap om barn och pandemin. Fokus var tips och råd om att möta barn i krissituationer, hur man kan prata med barn om covid-19, och också om sorg och oro över att ha mist, eller riskera att mista en anhörig. I ett antal debattartiklar som publicerades i bland annat Svenska Dagbladet ville vi också föra fram en nyanserad bild av våldsutsattheten under pandemin, och riskerna med att hävda att den ökar utan att ha tillförlitligt underlag att basera påståendet på.

Att möta barn i sorg

Poa Samuelberg, leg. psykolog och utredare på Barnafrid har samlat fakta och vanliga frågor om hur barn reagerar när någon nära anhörig dör. Informationen riktar sig framför allt till yrkesverksamma personer.

På hemsidan samlade vi råd och kunskap till yrkesverksamma under pandemin.

Kunskapsmaterial

VÄRT ATT VETA-FOLDRAR

Vår serie *Vårt att veta om ...* är en samling korta och lättillgängliga foldrar inom ett antal olika områden som rör våld mot barn. De är lätta att ha till hands för snabb överblick och kan laddas ned som utskriftsvänlig pdf-fil. En ny folder om hedersrelaterat våld och förtryck togs fram och under hösten 2020 inleddes en uppdatering av samtliga foldrar.

BARNBOK - STARKA KÄNSLOR KOMMER OCH GÅR

Inom ramen för regeringsuppdraget Trauma på kartan har den kanadensiska barnboken *Big feelings come and go* översatts till svenska *Starka känslor kommer och går*. Den är tänkt att användas i kliniska sammanhang som del av behandling för barn med PTSD eller annat traumarelaterat tillstånd. Boken översatts nu till flera andra språk: Arabiska, dari, somaliska och spanska.

TF-KBT ÖVNINGSBOK FÖR FÖRÄLDRAR OCH OMSORGPERSONER

Övningsboken *TF KBT Övningsbok för föräldrar och omsorgspersoner* är ett material som behandlande personal som har genomgått utbildning inom TF-KBT kan använda. Boken är till för föräldrar som deltar i barnets behandling med traumafokuserad, kognitiv beteendeterapi (TF-KBT).

TF-KBT MIN ÖVNINGSBOK - ÖVERSÄTTNING TILL NORSKA OCH FINSKA

Tillsammans med nordiska experter på området översatte vi TF-KBT *Min övningsbok* för barn till finska och norska. Översättning till danska och engelska pågår.

EN HANDBOK OM HEDERSRELATERAT VÅLD OCH FÖRTRYCK FÖR DIG INOM BARNAHUSEN

Som en del av regeringsuppdraget tog vi också fram en handbok *En handbok om hedersrelaterat våld och förtryck för dig inom Barnhusen*. Handbokens syfte är att vara ett hjälpmedel för yrkesverksamma inom Barnhusen och innehåller dels en mer allmän del om hedersrelaterat våld och förtryck, dels en del med mer yrkesspecifikt innehåll. Under arbetet med handboken tog vi också fram ett särskilt stödmaterial för Barnahussamordnarna.

AFFISCH STÖDLINJER

Det finns många organisationer som erbjuder råd och stöd över chatt, mejl, samtal eller IRL. Vi sammanställde därför en lista över svenska stödlinjer. Affischen är gratis och kan laddas ned från Barnafrids hemsida för att användas i exempelvis skolmiljöer.

Rapporter och kunskaps-sammanställningar

Barnafrid har under 2020 utarbetat en kunskaps-sammanställning:

KUNSKAPSÖVERSIKT OM FÖRSUMMELSE

Lagom till sommarlovet, den 9 juni 2020, lanserade Barnafrid en ny kunskaps-sammanställning om försummelse, av forskarna Björn Tingberg och Doris Nilsson. Försummelse eller omsorgssvikt är en vanligt förekommande form av våld mot barn, som enligt sammanställningen lätt kommer i skymundan. Syftet med översikten var att förmedla viktig kunskap om bland annat förekomst, konsekvenser och riskfaktorer.

I samband med lanseringen av kunskaps-sammanställningen presenterade vi också ett filmat samtal som leddes av Barnafrids dåvarande programchef och leg. psykolog Maria Schillaci. Tittaren får möta forskaren Björn Tingberg (Barnafrid, Karolinska institutet), Therese Kvist (KI, specialisttandläkare i barntandvård) och Lena Johnsson (rektor i Surahammar) som delar med sig av viktiga och konkreta tips på hur vi kan bli bättre på att se de försummade barnen.

Vårt att veta

Är du ung och vill veta mer om dina rättigheter? Har du frågor gällande din kropp, känner dig deprimerad, arg eller ledsen? Har du blivit utsatt för våld eller utsattar du andra? Då finns det många organisationer som erbjuder råd och stöd över chatt, mejl, samtal eller IRL. Kunskapscentrumet Barnafrid vid Linköpings universitet har därför sammanställt en lista över svenska stödlinjer dit du även vänd dig. Kom ihåg att du aldrig behöver berättas vem du är, om du inte vill, och det kostar ingenting.

BRIS

Bris ger stöd över telefon, chatt eller mejl där du som är upp till 20 år själv väljer vad du vill prata om med en kurator. Det kan handla om saker du själv varit med om eller undrar över, men det kan också handla om någon som står dig nära. Öppen varje dag, året runt. Hemsida: www.bris.se

KÄRLEKEN ÄR FRI

Prata med oss på Stöddä BARNEN i vår verksamhet för barn i 11. Vi finns här för att lyssna och stötta dig genom oron och chockt eller smärta. Du kan också boka chatthjälp. Vi som ansvarar har kunskap om hindersvårigheter fysiska och psykiska. Vi har öppna belysning och kvalitets. Öppettiderna finns på nätet. Hemsida: www.stoddaerf.se

unga relationer .se

Stöd och information för dig under 20 år som har utsatt för våld från någon eller är utsatt som utsattare. Eller om du är utsatt till någon som utsattare. Chattna är anonym och öppen varje kväll kl 20-22. Hemsida: www.ungarelationer.se

ELLEN CENTRET

Erbjuder stöd och information för dig mellan 16-25 år som har utsattar för sex mot utsattning, sex som självskadebeteende, så kallad "self-harm" eller erfarenhet av att bli sådd av andra. Chattna är anonym och öppen på vardagar kl 17-19. Hemsida: www.ellencentret.se

BROTTSOFFER JOURN kl 116 006

Brottsförklararen ger stöd till brottsoffer, vittnen och anhöriga. Det spelar ingen roll vem du är eller vilket brott du har utsattas för, vilket om du råddes på som du har utsattas för är ett brott. Du behöver inte heller ha polisanmält något för att få stöd. Hemsida: www.brottsofferjournalen.se

BOUT

Vi är BOUT! Barn- och ungdomsjour på tecken språk! Boverges enda barn- och ungdomsjour. Vi hjälper dig och ditt barn och hjälpsökande barn och ungdomar över hela landet. Vi erbjuder profession och trygghet. Vi erbjuder stöd och stöd till utövande systemer. Du kan också mejla och ställa frågor i vår fil. Hemsida: www.bout.se

TRIS TJEJERS RÄTT I SAMHÄLLET

Tris erbjuder stöd och rådgivning till personer som har blivit utsatt för någon form av sexuellt våld, oavsett om övergreppet har skett online eller offline. Du är alltid välkommen att kontakta oss för stöd, oavsett vem du är. Hemsida: www.tris.se

STORASYSTEM

Erbjuder stöd till dig som blivit utsatt för våldtäkt eller sexuella övergrepp. Vi finns här för dig och du har ingen ålder. Våra andringsstämningar är öppna för alla personer från 16 år och uppåt oavsett könstillhörighet. Hemsida: www.storasystem.org

Killfrågor.se

På Killfrågor.se kan du chatta med någon som hjälper stöd och support. Vi tror att alla mer bra om att prata ibland. Inga kändisar ger du för utvärdering. Våra frågor är i vår chatt är gratis, kompisar anonymt, som kropp, våld, relationer och dödsfall. Chattna är öppen vardag, vardag och söndag varje vecka mellan kl 10-21. Hemsida: www.killfragor.se

MASKRÖSBARN

Är du 16-19 år gammal och har en berättelse som har ett maskros, mer psykiskt dåligt eller utmanar dig för något som Maskros kan du få stöd av vuxna som vet hur det känns. Vi erbjuder kunskapsöverlämning, chatt och vi har aktiviteter på plats i Stockholm, Göteborg och Malmö. Hemsida: www.maskrosbarn.org

Storasystem

Erbjuder stöd till dig som blivit utsatt för våldtäkt eller sexuella övergrepp. Vi finns här för dig och du har ingen ålder. Våra andringsstämningar är öppna för alla personer från 16 år och uppåt oavsett könstillhörighet. Hemsida: www.storasystem.org

BARNAFRID

Barnafrid vid Linköpings universitet

Kunskapsöversikt om försummelse

Doris Nilsson
Björn Tingberg

li.u LINKÖPINGS UNIVERSITET

Utbildning

Barnafrids universitetsutbildningar

- Barnmisshandel och sexuella övergrepp – Fristående universitetskurs 7,5 hp, distans under 2 mån.
- Uppdragsutbildning i TF-KBT 7.5hp VT 2020.
- Uppdragsutbildning TF-KBT 7.5hp för behandlare i BUP, Region Skåne HT2020.
- Att undervisa om våld mot barn i högskola/universitet – Uppdragsutbildning i samarbete med Jämy.

Frida Fröberg och Ann-Charlotte Münger undervisar i uppdragsutbildning i samarbete med Jämställdhetsmyndigheten.

Medverkan i grundutbildningar vid andra universitet och högskolor

- Sexuella övergrepp mot barn – Föreläsning, Förskoleprogrammet, LiU.
- Sexuella övergrepp mot barn – Föreläsning, Förskoleprogrammet för Barnskötare, LiU.
- Early life adversity, workshop, Läkarprogrammet, LiU.
- Att upptäcka våldsutsatthet – Föreläsning Psykologprogrammet, Karolinska Institutet.
- Barn och Trauma, föreläsning om TF-KBT – Karolinska Institutet och Ericastiftelsen.
- Föreläsning om TF-KBT – Kompetenscentrum för psykoterapi, Karolinska Institutet.

Övriga utbildningar och resurser

- Barnafrids basprogram om våld mot barn.
- CFTSI, Child and Family Traumatic Stress Intervention – Krisintervention för Barnahusverksamheter tillsammans med Finland (Institutet för hälsa och välfärd, THL).

Forskning och metodutveckling

Barnafrids huvudsakliga uppdrag är att sammanställa och sprida kunskap till relevanta målgrupper. Centrumet ska också bedriva egen verksamhetsnära och tvärprofessionell forskning om våld och andra övergrepp mot barn, bland annat med inriktning på förekomsten av våld mot barn och förebyggande insatser.

Forskningsprojekt

Under 2020 drevs flera olika forskningsprojekt på Barnafrid. Forskningsverksamheten finansieras med externa anslag; till exempel fick studien *Den långa resan* ett forskningsanslag på 3,9 miljoner kronor för åren 2019–2021. Detta kom från Fortes utlysning av anslag till verksamhetsnära forskning om psykisk ohälsa. Forskningsstudien ska hjälpa oss att bättre förstå hur barn som kommer till Sverige som flyktingar har det och vad de behöver för att må bra. Under 2020 har intervjuer inletts med barn och ungdomar som har kommit till Sverige nyligen. Projektet ska bidra till ökat kunskap på området. Målet är också att göra forskningen aktuell och tillgänglig för alla som träffar barn och unga vuxna med en migrationsbakgrund. Information har gått ut på flera språk, bland annat engelska, arabiska, dari, somaliska och tigrinja. Deltagarna i studien kommer att bli intervjuade, ibland med tolk. De får berätta om sin bakgrund, flykten till Sverige och om hur man mår i dagsläget.

Projektet *Den långa resan* är ett samarbete mellan Barnafrid, Flyktingmedicinskt Centrum och Rädda Barnen Sverige. Det finansieras av statliga medel från FORTE samt ur Drottning Silvias Jubileumsfond. Ansvarig forskare är professor Laura Korhonen och projektet är godkänt av etikprövningsnämnden.

Den 5 juni disputerade Rikard Tordön med sin avhandling, *Health, Experienced Support and School Performance among Children in Out-of-*

home care, om hälsa, upplevt stöd och skolprestation bland barn i samhällsvård. Hans slutsatser är att barn som befinner sig i någon form av samhällsvård mår sämre, är mer våldsutsatta och har sämre förutsättningar att lyckas i skolan än sina jämnåriga skolkamrater. Men med rätt stöd går det att påverka barnens utveckling i positiv riktning. Syftet med avhandlingen var också att bedöma hur förutsättningarna för lyckade skolresultat förändras genom Skolfam – en modell som används i tjugotvå svenska kommuner för att stärka skolresultat för barn i familjehem.

I samband med elevhälsans nätverksträff intervjuades Rikard Tordön om sin forskning om familjehemsplacerade barn och skolans betydelse.

Sofia Michael är forskarassistent inom *Den långa resan*.

Nätverk

Barnafrid driver ett antal olika nätverk för professionella som är verksamma inom området våld mot barn. Nätverken träffas regelbundet och syftet är att erbjuda aktuell kunskap samt dela erfarenheter med andra.

I februari förändrades alla förutsättningar med covid-19-pandemins intåg och vi fick snabbt skjuta fram, och ställa om planerade konferenser och nätverksträffar till digitala lösningar. För Barnafrids medarbetare har det inneburit ett intensivt och utvecklande arbete. Vi har kunnat genomföra arrangemangen som planerat, men i andra format via webbsändningar. En prioriterad uppgift har varit att se till så att deltagare kan diskutera med varandra eller ställa frågor, även om de följer konferenserna via en digital plattform.

Nätverk för Barnahus och barnskyddsteam

BARNAHUSNÄTVERKET

Barnahusnätverket träffades två gånger under 2020. På vårens möte var temat *Polisens perspektiv i barnahusen*. Bland annat höll Lotta Pettersson och Ulrika Kvarnström, från nationella operativa avdelningen, föredrag om polisens barnrättsarbete. Poliskommissarie Birgitta Bergström vid Skånepolisen föreläste om att hålla polisförhör med barn. Cirka 200 deltagare medverkade.

Höstens träff delades med nätverket för Barnskyddsteam och temat var *Dödligt våld mot barn*. Moa Mannheimer, psykolog och utredare på Socialstyrelsen föreläste om erfarenheter från Socialstyrelsens dödsfallsutredningar. På liknande teman föreläste de internationella gästerna.

Anna Jinghede är kriminaltekniker, rättsläkare och doktorand, och medverkade på Barnahusnätverket med temat *Dödligt våld mot barn*.

Vincent J. Palusci, (Professor of Pediatrics, New York University School of Medicine, USA) talade om samverkan mellan barnläkare och barnskyddsteam vid en så kallad *Child death review*. Deltagarna fick även lyssna på erfarenheter från Storbritannien när Peter Sidebotham, professor emeritus i barnhälsa vid Warwick Medical School, talade om sina studier av *Serious case review* som upprättas när barn skadas allvarligt eller dör.

Bland övriga svenska föreläsarna fanns till exempel Godfried van Agthoven, överläkare Barn- och ungdomsmedicin Mariestad, Barnskyddsteam VGR/Skaraborg, *Om att förebygga våld*, samt kriminalteknikern, rättstandläkaren och doktoranden Anna Jinghede *Dödligt våld mot barn – kriminaltekniska, rättsmedicinska och utredningsmässiga aspekter*. Fördelat på båda nätverksdagarna deltog cirka 170 personer.

SAMORDNARNÄTVERKET

Samordnarna träffades en gång under 2020 och bjöds in att delta på nätverket för Barnahus och Barnskyddsteam. Se ovan.

BARNSKYDDSTEAMNÄTVERKET

Barnskyddsteamnätverket träffades en gång under 2020. Höstens träff delades med Barnahusnätverket. Se ovan.

BUP-nätverk

BUP TRAUMASPECIALISTNÄTVERKET

Under året genomförde vi två nätverksträffar för den högspecialiserade barnpsykiatriska tra-

mavården inom regeringsuppdraget Trauma på kartan. Det första med tema *Fördjupad differentialdiagnostik och misstänkt parallell samsjuklighet – neuropsykiatrisk funktionsvariation*. Föreläste gjorde Rebecka Persson, leg psykolog, klinisk specialist i neuropsykologi, Region Östergötland, samt Cecilia Fredlund, ST läkare psykiatriska kliniken, Region Östergötland, PhD Barn- och ungdomspsykiatri om *Sex som självskada*.

Det andra nätverket genomfördes digitalt med två föreläsningar på temat samsjuklighet och diagnostik. Dels *Fördjupad utredning och differentialdiagnostik: Klinisk intervju med CAPS-CA – ny svensk översättning* med Björn Ramel, överläkare vid BUP Trauma, Region Skåne. Och dels *Fördjupad differentialdiagnostik och behandling vid samsjuklighet – Emotionell instabilitet och PTSD* av Camilla Hallek, överläkare och specialist i barn och ungdomspsykiatri, enhetschef vid DBT teamet, BUP Stockholm.

Elevhälsönätverket

Elevhälsopersonal från hela landet deltog i Barnafriids första digitala nätverksträff, med temat våld mot barn, som webbsändes från Linköpings konsert & kongress. Malin Öhman, elevhälsochef i Motala, föreläste och diskuterade olika aspekter tillsammans med Poa Samuelberg, psykolog och utredare på Barnafriid. Forskaren och psykologen Rikard Tordön blev intervjuad om sin forskning om familjehemsplacerade barn. På denna första nätverksträff deltog 60 personer.

Anna Törnloöf arbetar med många av Barnafriids nätverk.

Poa Samuelberg i samtal med Malin Öhman under den första nätverksträffen för elevhälsan.

Nationella uppdrag

Myndighetsnätverk

Under 2020 deltog Barnafrid i följande nätverk, där vissa samlades flera gånger:

- Nationell myndighetssamverkan för kvinnofrid.
- Brottsoffermyndighetens samverkansgrupp för brottsofferarbete.
- Preventionsnätverket prostitution och människohandel – Jämställdhetsmyndigheten.
- Jämställdhetsmyndighetens samordningsnätverk gällande den nationella strategin för att bekämpa mäns våld mot kvinnor.
- Socialstyrelsens samverkan i det nationella arbetet mot våld mot barn.
- Myndighetsnätverket mot hedersrelaterat våld och förtryck.
- Polisens barnråd.
- SKR Öppen samordning för psykisk hälsa i kristid.
- SKR Pandemins effekter barn och ungdomars hälsa.

Vårt deltagande i dialogmöten och samverkansforum finns i bilaga 1.

Annan myndighetssamverkan

SAMVERKAN MED SOCIALSTYRELSEN

Under 2020 samverkade Barnafrid med Socialstyrelsen bland annat inom ramen för regeringsuppdraget att under 2020–2022 fördela medel för att utveckla socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete mot våld i nära relationer, sexuellt våld, hedersrelaterat våld och förtryck samt för att stödja arbete med vuxna och barn i prostitution och människohandel för sexuella ändamål. (Se avsnitt *Medverkan i andras uppdrag*)

SAMVERKAN MED JÄMSTÄLLDHETSMYNDIGHETEN

Barnafrid har under året samarbetat med Jämställdhetsmyndigheten bland annat när det gäller regeringsuppdragen.

SAMVERKAN MED BARNOMBUDSMANNEN

Barnombudsmannen deltog bland annat i utveckling och lansering av det digitala basprogrammet om våld mot barn.

SAMVERKAN MED NATIONELLA KOMPETENSTEAMET, LÄNSSTYRELSEN ÖSTERGÖTLAND

I arbetet med #Enfrågaomheder har vi etablerat ett nära samarbete med det Nationella kompetensteamet vid Länsstyrelsen Östergötland, som har varit en betydande samverkanspartner vid de utbildningsinsatser som har genomförts i regionerna.

ÖVRIG SAMVERKAN

Inom ramen för pågående regeringsuppdrag har Barnafrid inhämtat synpunkter bland annat från Barnombudsmannen, Länsstyrelsen Östergötland, Jämställdhetsmyndigheten, Polismyndigheten, Rättsmedicinalverket, Socialstyrelsen, Utrikesdepartementet och Åklagarmyndigheten. Barnafrid har även samarbetat med olika lärosäten, Svenska läkaresällskapet, Svenska BUP föreningen, Barnläkarföreningen och dess delförening för Barn som far illa, samt med följande aktörer:

- Astrid Lindgrens barnsjukhus
- Barnahus Stockholm
- Barnahus Linköping
- Barnombudsmannen
- BRIS
- Brottsofferjouren
- Brottsoffermyndigheten
- Brottsofferrådet
- Cederängen – utrednings- och behandlingshem
- Childhood
- Jämställdhetsmyndigheten
- Karolinska Institutet

- Linnéuniversitetet
- Länsstyrelsen Stockholm
- Länsstyrelsen Örebro
- Länsstyrelsen Östergötland
- Motala kommun
- Myndigheten för delaktighet
- Nationella kompetensteamet
- Nationellt centrum för kvinnofrid
- Office of the Special Representative of the Secretary-General on Violence against children
- Polismyndigheten
- Preventell/Karolinska Universitetssjukhuset
- Regeringskansliet
- Region Kronoberg
- Region Norrbotten
- Region Skåne
- Region Stockholm
- Region Västerbotten
- Region Östergötland
- Riksdagens socialutskott
- Rädda Barnen
- Röda Korset
- Skolverket
- Socialstyrelsen
- Statskontoret
- Sveriges kommuner och regioner
Stiftelsen Allmänna Barnhuset
- Stockholms universitet
- Sveriges kommuner och regioner, SKR
- Unicef
- Uppdrag psykisk hälsa
- Uppsala universitet
- Västerås stad
- Örebro universitet

Remissvar och yttranden

Remiss avseende betänkandet Slopade straffrabatt för unga myndiga (SOU 2018:85).
LiU-2019-00840.

Remiss departementspromemorian Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bl a omedelbar placering, sekretess och skolgång (Ds 2020:16). LiU-2020-02541.

Remiss av SOU 2018:88 LSS-utredningen.
LiU-2020-02473.

Remiss sexuella övergrepp mot barn med särskilt fokus på barn med funktionsnedsättning.
LiU-2020-01341.

Skrivelse till Regeringskansliet – Barnafrid ser behov av en konsekvensanalys ur ett barnperspektiv med anledning av den pågående covid-19-pandemin. BKV-2020-00378-1.

Yttrande Regeringskansliet – Barnafrids lägesbild av arbetet med att bekämpa sexuella övergrepp mot barn. BKV-2020-00534.

Frågor om barn i utsatta situationer.
BKV-2020-01088-1.

Barnafrids lägesrapport till Länsstyrelsen i samband med Covid-19. BKV-2020-00451.

Regeringsuppdrag

Kompetenshöjande insatser för Barnahus om hedersrelaterat våld och förtryck – #Enfrågaomheder

I juni 2018 gav regeringen Barnafrid i uppdrag att stärka Barnahusens kompetens om hedersrelaterat våld och förtryck. Inom ramen för uppdraget skulle Linköpings universitet även samla in och sprida erfarenheter från Barnahusverksamheternas utredningsarbete. Den 16 april fattade regeringen beslut om en förlängning av uppdraget till den 31 januari 2021. I det förändrade beslutet framgår att Linköpings universitet också ska samla in, och sprida goda exempel på hur kunskap för att öka den regionala kompetensen inom området har omsatts i praktik, samt

genomföra insatser för att kunskapen ska få genomslag i verksamheterna.

I uppdraget inhämtades synpunkter från Länsstyrelsen Östergötlands län, Jämställdhetsmyndigheten, Barnombudsmannen, Socialstyrelsen, Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och Rättsmedicinalverket. I samband med förlängningen av uppdraget tillkom att uppdraget ska ske i samverkan med länsstyrelserna.

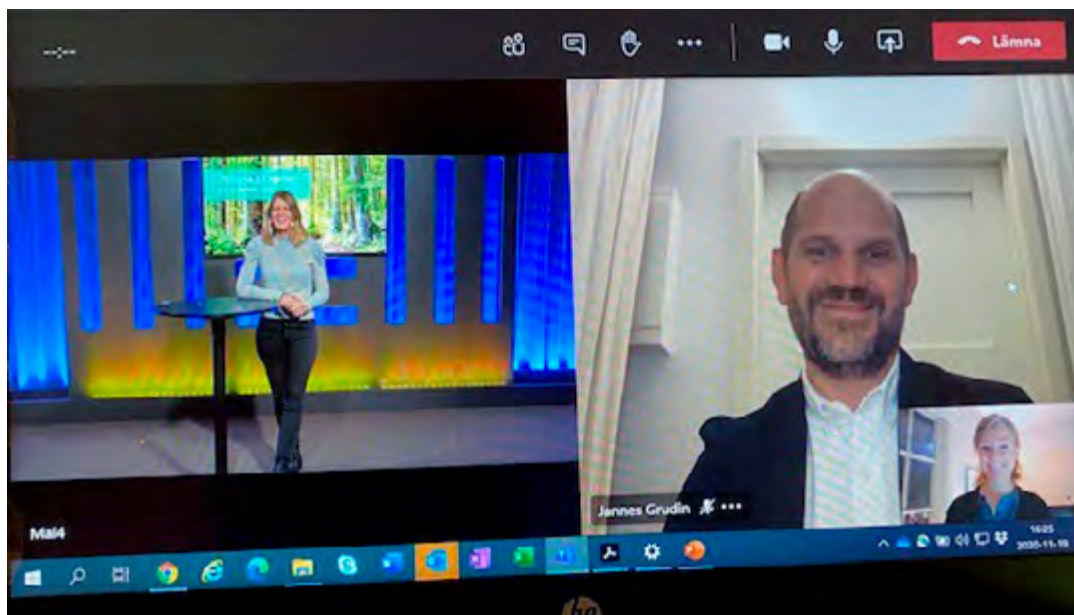
UTBILDNINGSSINSATSER OCH HANDBOK

Under perioden 8/2018–4/2019 besökte vi samtliga 32 Barnahus i syfte att samla in material om aktuellt kunskapsläge och utredningsförfarande av fall där hedersbrottslighet misstänks. Under 2019 planerades utbildningsinsatser som genomfördes under 2020.

Under perioden 12 oktober–10 december 2020 genomförde vi sammantaget åtta utbildningsinsatser fördelade på en nationell tvåda-

Natalie i samtal med Christina Malmqvist och Negin Amirekhtiar från Länsstyrelsen Östergötland.

Jannes Grudin och Poa Samuelberg (lilla bilden) föreläser tillsammans med Linda Welin, BUP Skåne.

garskonferens för samtliga verksamheter, sju regionala konferenser för samtliga verksamheter, samt sju regionala utbildningsdagar för Barnhussamordnare. Sammanlagt var över 820 deltagare anmälda till konferenserna och fler än 75 föreläsare delade med sig av sin kunskap.

Vissa av föreläsningarna som ingick i utbildningssatsningen inom ramen för regeringsuppdraget #Enfrågaomheder filmades och finns nu tillgängliga på vår hemsida för medarbetare inom Barnahus.

Som en del av regeringsuppdraget tog vi också fram en handbok *En handbok om hedersrelaterat våld och förtryck för dig inom Barnahuset*. Handbokens syfte är att vara ett hjälpmedel för yrkesverksamma inom Barnahuset och innehåller dels en mer allmän del om hedersrelaterat våld och förtryck, dels en del med mer yrkesspecifikt innehåll. Under arbetet med handboken tog vi också fram ett särskilt stödmaterial för Barnhussamordnarna.

Kompetenshöjande insatser gällande traumavård riktade till barn- och ungdomspsykiatri och första linjens psykiatri - #Traumapåkartan

UPPDRAGET

I april 2018 gav regeringen Barnafriid i uppdrag att utarbeta och genomföra ett program för kompetensutveckling inom psykiatrisk traumavård för personal inom första linjens vård för barn och unga med psykisk ohälsa, och inom den specialiserade psykiatri för barn och unga. Detta uppdrag har fått namnet *Trauma på kartan*.

Genomförandet av uppdraget ska ske i dialog med *Utredningen om nationell samordnare för utveckling och samordning av insatser inom området psykisk hälsa*, Socialstyrelsen, Barnombudsmannen, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Rädda Barnen och Röda Korset.

Delredovisning av uppdraget lämnades den 15 februari 2019 och uppdraget ska slutredovisas senast den 15 februari 2022.

UTBILDNINGSSINSATSER

Vi har genomfört utbildningsinsatser i Trauma-fokuserad kognitiv beteendeterapi (TF-KBT), inom ramen för Trauma på kartan (se avsnitt Utbildningar). Under 2020 utvecklade och lanserade vi också en omfattande utbildnings-satsning i form av ett digitalt basprogram om våld mot barn Dessutom påbörjades planering- en av fördjupningsmoduler i basprogrammet med fokus på att bemöta, bedöma och behandla konsekvenser av våld eller övergrepp. Tanken är att dessa ska lanseras kommande år. Andra utbildningsinsatser som genomfördes var en regional Barnafridskonferens tillsammans med Region Skåne, samt enskilda föreläsningar som redovisas i bilaga 1.

Tillsammans med Finland arrangerade vi också en uppskattad digital utbildning i evidens- baserad krisintervention CFTSI (Child and Family Traumatic Stress Intervention) för behand- lare inom verksamheter med Barnahusuppdrag.

Erica Mattelin utbildar i högskolekursen TF-KBT.

METODUTVECKLING

I samverkan med Rädda Barnen, BUP Traumaenhet i Region Stockholm samt nordiska experter utarbetade Barnafrid en övningsbok i TF-KBT för föräldrar och andra omsorgsperso- ner. Boken finns tillgänglig digitalt på Barnafrids hemsida, samt i tryckt version som går att beställa.

Tillsammans med nordiska experter på om- rådet översatte vi den befintliga övningsboken i TF-KBT för barn till finska och norska. Översätt- ning till danska och engelska pågår. Under 2020 initierade vi också en utveckling av metodstöd för behandling med TF-KBT i form av en digital Toolbox – också detta i samråd med nordiska experter på området.

Barnafrid har samarbetat med Canadian Centre for Child Protection i Winnipeg, Kanada i en översättning till svenska av deras bok *Big Feelings Come and Go*. Boken har även översatts till dari, somaliska och arabiska. Boken förklarar på ett pedagogiskt sätt vad som händer i kroppen vid PTSD och hur barnet själv kan stabilisera och förstå känslor. Denna bok lanserades på Barnafridskonferensen i januari och de översatta böckerna presenteras på Barnrättsdagarna.

MODELLREGIONER

Barnafrid påbörjade under året samarbete med Region Skåne och Region Västerbotten – uppdragets modellregioner – i syfte att genomföra olika pilotprojekt av kompetenshöjande insatser. Modellregionerna har under året deltagit i Trauma i kartans referensgrupp samt i användartester och implementering av basprogram om våld mot barn. Tillsammans med arbetsgrupp inom respektive modellregion diskuterades behov av fördjupad kompetensutveckling och modeller för fortsatt regional utveckling och utvärdering. I Region Skåne slutförde vi en regional utbildnings-satsning i TF-KBT, och tillsammans med Barnafrid arrangerades en regional konferensdag för samtliga medarbetare inom första linjen och barn- och ungdomspsykiatrien.

NÄTVERKSAKTIVITETER

Inom ramen för uppdraget *Trauma på kartan* har olika nätverksaktiviteter organiserats under året. Ett nordiskt TF-KBT nätverk startades av Barnafrid med syfte att stödja frågor om utbildning, metodutveckling och implemente-

ring av evidensbaserade utbildningsprogram. Nätverket inkluderar förutom Barnafrid följande systerorganisationer Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress, NKVTS, i Norge samt Institutet för hälsa och välfärd, THL, i Finland. Inom regeringsuppdraget arrangerades under året två digitala aktiviteter för nätverket för högspecialiserad traumavård inom barn- och ungdomspsykiatri.

SAMARBETE MED ANDRA AKTÖRER

Uppdragets arbete har skett i samråd med de i uppdraget definierade samarbetsparterna, samt nationell representation av första linjen, barn- och ungdomspsykiatri, Barnahus, myndigheter och relevanta aktörer (se avsnitt Annan myndighetsamverkan).

Under 2020 anordnades två referensgruppsmöten där deltagarna bland annat diskuterade Barnafrids regeringsuppdrag med fokus på digitalisering av delar av Trauma på kartan samt den nationella kompetensutvecklingsplanen.

KOMMUNIKATION KRING UPPDRAGET

Uppdraget Trauma på kartan har ett tydligt kommunikativt och kunskapspridande fokus. Syftet är att informera om utredningens uppdrag och dess arbete för att under uppdragsåren nå så många som möjligt med kunskap om barn och traumatisering.

Digitalisera ett program för kompetensutveckling inom psykiatrisk traumavård för anställda i barn- och ungdomspsykiatri m.fl. – Digitalt kunskapsstöd om barn och trauma

UPPDRAG

I maj 2020 gav regeringen Barnafrid i uppdrag att digitalisera och tillgängliggöra det program för kompetensutveckling inom psykiatrisk traumavård som regeringen gett Barnafrid i uppdrag att ta fram i enlighet med regeringsbeslut den 12

Janne Grudin projektleder arbetet med att utveckla ett digitalt kunskapsstöd.

april 2018. Det digitala stödet ska främst rikta sig till personal inom första linjens vård för barn och unga med psykisk ohälsa samt till personal i barn- och ungdomspsykiatri (BUP). Uppdraget ska genomföras i dialog med berörda myndigheter och organisationer och en utgångspunkt för arbetet ska vara FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Delredovisning av uppdraget ska ske senast 15 februari 2021 och uppdraget ska slutredovisas senast den 15 maj 2023.

DIGITAL KUNSKAPSPORTAL

Regeringsuppdraget syftar till att tillgängliggöra kunskap om våld mot barn, och sprida evidensbaserade metoder och arbetssätt gällande bemötande, bedömning, behandling och processutveckling, till personal inom första linjens vård för barn och ungdomar med psykisk ohälsa, samt till personal i barn- och ungdomspsykiatri.

Detta ska göras genom att utveckla och tillgängliggöra en webbaserad kompetens- och utbildningsplattform där innehållet kommer att bestå av sammanställningar av teoretisk kunskap, utbildningskomponenter, digitaliserade distansutbildningar, samt metod- och processtöd.

Under 2020 har Barnafrid arbetat med att analysera hur den digitala plattformen ska utformas för att säkerställa högsta möjliga användbarhet och nytta. Arbetet pågår med att ta fram och testa ett koncept och en digital prototyp. Plattformen kommer att fyllas med innehåll löpande allt eftersom de ingående delarna blir klara.

KARTLÄGGNING AV MÅLGRUPPENS BEHOV

För att säkerställa att utvecklingen av kunskapsportalen utgår från målgruppernas behov har vi tagit flera olika kontakter med yrkesverksamma inom barn- och ungdomspsykiatri och första linjen. Den 15 oktober 2020 arrangerade vi en workshop med referensgruppen för regeringsuppdraget Trauma på kartan. Deltagarna fick i uppgift att ge input och önskningsgällande innehåll. Förberedelser är gjorda för en liknande workshop med verksamhetscheferna för BUP i hela landet, och ska äga rum i början av 2021. I allt utvecklingsarbete av de olika delarna i kunskapsportalen ingår att representanter för målgruppen kommer att vara delaktiga i att testa och ge feedback.

ANALYS AV UTBILDNING

Under året har vi genomfört en kartläggning av vilka utbildnings- och kunskaphöjande insatser som redan finns hos andra myndigheter, aktörer och inom högre utbildning, när det gäller våldsutsatta barn och unga. Syftet var att ta reda på vad vår kunskapsportal behöver utveckla, och vad som redan finns hos andra aktörer och som vi kan hänvisa till.

METODUTVECKLING

För att effektivisera behandlingsprocessen och öka metodtroheten i behandling för traumatiserade barn och ungdomar som genomgår behandling med TF-KBT, har vi under året påbörjat ett arbete med att ta fram en Toolbox i TF-KBT. Toolboxen ska användas av behandlare och kommer att innehålla metodstöd såsom påminnelser, checklistor, skattningsinstrument, övningsblad och informationsblad till barn och föräldrar.

Medverkan i andras uppdrag

Under 2020 har Barnafrid förutom de egna regeringsuppdragen även medverkat i andra aktörers uppdrag:

- **Socialstyrelsens uppdrag att fördela utvecklingsmedel och ge kompetensstöd för arbete mot våld i nära relationer**
 - Barnafrid har deltagit i det gemensamma arbetet och erhållit separat statsbidrag för att lansera och marknadsföra basprogrammet om våld mot barn.
- **Socialstyrelsens uppdrag att lämna förslag på mått och/eller indikatorer inom brottsofferstöd som rör socialtjänsten**
 - Kunskap och erfarenheter har inhämtas från Barnafrid.
- **Jämställdhetsmyndigheten uppdrag om utveckling av samordning avseende våldsförebyggande insatser**
 - Barnafrid har deltagit i myndighetssamverkan.
- **Jämställdhetsmyndighetens regeringsuppdrag att erbjuda utbildningsinsatser och kunskapsstöd till lärosäten i frågor om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer**
 - Barnafrid har tagit fram kursplan och genomfört en omgång av utbildningen Att undervisa om våld mot barn i universitets- och högskolans utbildningar under 2020. Samarbetet fortsätter under 2021 då ytterligare omgångar av utbildningen kommer att ges.
- **Jämställdhetsmyndighetens uppdrag att identifiera och utveckla arbetssätt för att kommuner ska kunna sprida information om våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck med anledning av utbrottet av covid-19**
 - Kunskap och erfarenheter har inhämtas från Barnafrid.

Internationell samverkan

Barnafrid är ett nationellt kunskapscentrum, men relevant kunskap genereras både nationellt och internationellt och därför är internationell samverkan central. Det görs genom medverkan i internationella konferenser, studiebesök och gemensamma projekt. Några exempel på samverkan är följande:

EU Cost action

Barnafrid deltar i projektet EU COST action *Multisectorial responses to child abuse and neglect in Europe: incidence and trends* (CA19106), som påbörjades i oktober 2020. Projektet pågår under fyra år och involverar över 30 olika europeiska länder. Barnafrids centrumchef Laura Korhonen deltar i management board och utnämndes till projektets scientific communication manager. Barnafrid deltar framför allt i arbetsgruppen som jobbar med frågor kring kunskapspridning.

Mer information finns på sidan:

<https://www.cost.eu/actions/CA19106/#tabs|Name:overview>

Covid 4P Log

Under 2020 deltog Barnafrid tillsammans med ett antal internationella nyckelaktörer i projektet Covid 4P Log under ledning av professor Jennifer Davidson vid University of Strathclyde. Syftet med studien är att bättre förstå hur utövare och beslutsfattare kan skydda barn, tillgodose deras unika behov samt möjliggöra deras deltagande i beslut som påverkar dem och förhindra skada i olika stadier i den nuvarande pandemin.

Mer information:

www.inspiringchildrensfutures.org

AVEC

Varje år vistas tusentals barn i Sverige på skyddade boenden. Boendet skyddar förvisso barnen från våldet, men riskerar samtidigt att sätta deras rättigheter ur spel. Vi är därför glada över att ha fått förmånen att under två år delta i ett EU-finansierat projekt, AVEC. Projektet beviljades medel under 2020 och arbetet påbörjas januari 2021.

Målet är att med ett barnrättsperspektiv öka och förbättra skyddet och stödet för barn som befinner sig på skyddade boenden, och är utsatta för, eller vittnen till, våld i hemmet. Barnens psykiska hälsa ska öka både under och efter vistelsen på det skyddade boendet.

Barninkludering

Att implementera barninkluderande metoder i Barnafrids verksamhet kan ge positiva effekter på flera olika sätt. Genom att lyssna på och arbeta tillsammans med barn kan vi bidra till att deras röster blir hörda, få en djupare och bredare kunskap om barns livssituation, behov och villkor, vilket i längden skulle kunna förändra både vårt arbete och samhället.

Under 2020 har Barnafrid fortsatt arbetet med att ta fram en så kallad *Child safeguarding-plan*.

Därutöver har vi intensifierat vår satsning på att öka barns delaktighet både i vår egen och i andras verksamhet. Arbetet med att ta fram en modell för hur arbetet med barninvolvering praktiskt kan ske är i sin slutfas. Bland annat har vi tagit fram en konceptuell modell för arbetet. Delar av Barnafrids medarbetare har även satt sig in i modellen och de teoretiska grunderna för inkludering av barn.

Vi har testat modellen i workshops tillsammans med barn, och vi planerar att skicka in resultaten till en vetenskaplig tidskrift tidigt under 2021. Under senare delen av 2020 fokuserade vi på att utifrån denna modell bygga en långsiktig strategi med målet att barninkludering ska genomsyra hela vår verksamhet.

Natalie Söderlind träffade barn i workshops för att tillsammans med dem testa vår modell för barninkludering.

Hållbarhet

Hållbarhet har beaktats i enlighet med Agenda 2030 och målen 13.3, 16.6, 16.7, 16.a.

Barnafrid strävar efter att utveckla en så hållbar verksamhet som möjligt. Detta innebär att de allra flesta tjänsteresor sker med tåg. Med anledning av coronapandemin har de digitala arbetsätten utvecklats mycket snabbt och alla Barnafrids medarbetare har arbetat hemifrån under större delen av 2020.

Barnafrid eftersträvar också hållbarhet när det gäller att bygga upp och bibehålla hög

intern kompetens inom alla områden som ingår i ett universitetsanknutet kunskapscentrum; till exempel forskning, utbildning, utveckling, innovationsverksamhet, och samverkan. Under året har Barnafrid vidareutvecklats till en ännu effektivare och mer transparent verksamhet med ansvarsutkrävande på alla nivåer. Arbetsmiljön och ledningsstrukturen har vidareutvecklats i samråd med BKV som är den institution som Barnafrid tillhör på Medicinska fakulteten vid Linköpings universitet.

Bilagor

Bilaga 1: Externa evenemang och möten

JANUARI

- Länsstyrelsen i Östergötlands Strategiskt forum för inkludering – Föreläsning/information om forskningsprojektet *Den långa resan* i Linköping.
- Socialstyrelsen – Möte om *Öppna insatser utan samtycke, S2019/04727/FST*.
- Barnhälsovården, kickoff – Föreläsning om *Den långa resan* i Norrköping.
- Barnahus Finland och Inst. för välfärd och hälsa, Finland på besök.

FEBRUARI

- Föreläsning tillsammans med Barnahus Stockholm. Chris Newlin bjöds in från National Child Advocacy Centre från Huntsville USA om vikten av att stärka och skydda alla som arbetar med våldsutsatta barn och unga.
- SLL Psykolognätverk – Föreläsning om barn på flykt och resilience.
- Jämställdhetsmyndigheten – Konferens om kvinnlig könsstymning.
- Myndigheten för vård- och omsorgsanalys – Workshop inom utvärderingen av det nationella uppdraget att motverka hedersrelaterat våld och förtryck.

MARS

- NCK – Nätverksmöten.
- Karolinska institutet – Seminarium *Screening av flyktingar*.
- Polisens barnråd – Medverkan.

APRIL

- Nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck, Länsstyrelsen Östergötland – Nätverksmöte.
- Barnahus Linköping – Föredrag om hederuppdraget för Barnahus Linköpings styrgrupp.

- Regeringen/Åsa Lindhagen – Möte om barnkonsekvensanalys under coronapandemin.
- *UR Samtiden* och *Natur & Kultur* – Inspelad föreläsning om krisreaktioner hos barn.
- Regeringsuppdraget om Samordning och stimulansmedel – Medverkan.
- Barnaråd – Medverkan.
- Hack for Sweden – Deltagande i hackatonet.

MAJ

- Ericastiftelsen – Föreläsning på psykoterapeutprogrammet TF-KBT.
- Barnahus – Nätverksträff.
- Barnrättsforum – Föreläsning om *Den långa resan*.
- Polisens barnråd – Medverkan.
- Regeringsuppdraget om *Kunskapshöjande åtgärder om barn som bevittnat våld* – Referensgruppsmöte.
- Socialstyrelsen – myndighetsgemensamt arbetsgruppsmöte gällande uppdraget om utvecklingsmedel och kompetensstöd.

JUNI

- Länsstyrelsen Östergötland/Amel-mottagningen – Deltagit i möten/förberedelser gällande projektet att utbilda läkare i undersökning av könsstymning.
- NCK – Nätverksmöten.
- TF-KBT Styrgruppsmöte – Samarbetsinitiativ från Barnafrid med kursansvariga för TF-KBT i Norge (NKVTS) och Finland (Helsingfors Universitet).
- Norwegian Ministry of Education and research – Virtuellt seminarium, *Strategies and initiatives for the prevention of negative social control and honor related violence in the Nordic countries*, Nordic Council of Ministers och Det kongelige kunnskapsdepartementet.
- Socialstyrelsen – Möte om *Öppna insatser utan samtycke, S2019/04727/FST*.
- Jämställdhetsmyndigheten – Möte om *Uppdrag att kartlägga hur uppgifter om våld beaktas i domar*.

- UNICEF/GovLab – Deltagande i workshop om *Adolescent Mental Health Workshop*.

JULI

- SKR – Medverkan i tre webbsändningar om *Kraftsamling för psykisk hälsa*.
- FN:s sändebud Najat Maalla – Dialogmöte.
- COVID 4P Log for Children's Wellbeing Update – Medverkan i möte.

AUGUSTI

- Att undervisa om våld mot barn i högskola/ universitet – Uppdragsutbildning i samarbete med Jämy.

SEPTEMBER

- Svenska barnläkarföreningen, Delföreningen barn som far illa – Föredrag tillsammans med Länsstyrelsen om kompetenssatsningen om könsstämpning för barnskyddsteam.
- Jämställdhetsmyndigheten – Paneldiskussion inom ramen för Jämys regeringsuppdrag att identifiera och utveckla effektiva arbetssätt för hur kommuner ska kunna sprida information om våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck, samt hur kontakten ska etableras med våldsutsatta under Covid-19.
- NCK – Nätverksmöte.
- Regeringsuppdrag i handlingsplanen mot könsstämpning – Dialogmöte.
- Kunskapscentrumet för ensamkommande barn och ungdomar – Dialogmöte.
- Jämställdhetsmyndigheten – Möte angående uppdrag om utveckling av samordning avseende våldsförebyggande insatser.
- Kunskapsstyrning hälso- och sjukvård, Nationella programområdet barn – Pandemins effekter på barn och ungdomar.
- COVID 4P Log for Children's Wellbeing Update – Medverkan i möte.
- Jämställdhetsmyndigheten – nätverksmöte om Högskoleuppdraget.

OKTOBER

- Länsstyrelsen Östergötland – Konferens om resurscentralsatsningen.
- Barnrådet – Riksdagsseminarium om sexuella övergrepp mot barn.

- Regeringskansliet – Dialogmöte angående utredning om en strategi för att motverka våld mot barn.
- Regeringskansliet – Dialogmöte om människohandel och prostitution.
- Regeringskansliet – Dialogmöte om WHO:s nya strategi.
- EU COST ACTION – Uppstartsmöte och executive management board.
- Kunskapsstyrning hälso- och sjukvård, Nationella programområdet barn – Pandemins effekter på barn och ungdomar.
- COVID 4P Log for Children's Wellbeing Update – Medverkan i möte.
- Barnrättsdagarna – Föreläsning om basprogrammet om våld mot barn.
- Barnrättsdagarna Gävleborg – Föreläsning om Review Resilience.
- Barnrättsfrukost Rädda Barnen – Föreläsning om barn i migration.
- Operation Kvinnofrid – Föreläsning *Att upptäcka och bemöta barn utsatta för våld*.
- Populärvetenskapliga veckan – Föreläsning *Den långa resan*.
- Riksdagens socialutskott – Föreläsning om Stadsmissionens/Bris projekt om barnrätthetsperspektiv på skyddade boende.
- SKR utbildningsdag om sexuella övergrepp mot barn – *Sexuella övergrepp mot barn, vad vet vi*, samt *Sexuella övergrepp på nätet*.

NOVEMBER

- Barnrättsdagarna november – Föreläsning om regeringsuppdraget Trauma på kartan – nationell kompetensutveckling inom psykiatrisk traumavård för varje barns rätt till utveckling och hälsa.
- End Violence – Möte.
- Barnombudsmannen – Dialogmöte.
- COVID 4P Log for Children's Wellbeing Update – Medverkan i möte.
- South Africa-Sweden University Forum (SASUF) – Möte.
- Sveriges Kristna Råd, Globala veckan – Föreläsning.
- Brottsoffermyndigheten – Samverkansmöte för brottsoffrarbete.
- Brottsofferjouren – Referensgruppsmöte om boken *Barn som upplever våld*.

- Jämställdhetsmyndigeten – Workshop om utveckling av samordning avseende våldsförebyggande insatser.
- Jämställdhetsmyndigeten – Föreläsning, *Samhällets (o)förmåga att upptäcka och agera när barn och unga upplever våld i nära relation.*
- Operation Kvinnofrid – Föreläsning *Den långa resan.*
- Region Västmanland – Föreläsning *Att upptäcka och bemöta barn utsatta för våld.*
- BUP, Karolinska Institutet – Om Barnafrid och våld mot barn.

DECEMBER

- Kunskapsstyrning hälso- och sjukvård, Nationella programområdet barn – Pandemins effekter på barn och ungdomar möte.
- Länsstyrelsen i Örebro – Föreläsning om basprogrammet om våld mot barn för länets aktörer.
- Brottsförent rådet – Möte om våld i ungas nära relationer.
- Kompetensstödsprogram – Nationell boostingdag för utbildare i område våld i nära relationer.

Bilaga 2: Publikationer

- Tordön R, *Health, Experienced Support and School Performance among Children in Out-of-home care.* 5/6 2020.
- Tordön R, Bladh M, Sydsjö G, Svedin CG. Improved Intelligence, Literacy and Mathematic Skills Following School-Based Intervention for Children in Foster Care. *Front Psychol.* 2020 Apr 24; 11:718. doi: 10.3389/fpsyg.2020.00718. eCollection 2020.
- Fredlund C, Wadsby M, Jonsson LS. Motives and Manifestations of Sex as Self-Injury. *J Sex Res.* 2020 Sep;57(7):897–905. doi: 10.1080/00224499.2019.1689377. Epub 2019 Nov 14.
- Rajan G, Ljunggren G, Wändell P, Wahlström L, Svedin CG, Carlsson AC Health care consumption among adolescent girls prior to diagnoses of sexual abuse, a case-control study in the Stockholm Region. *Eur Child Adolesc Psychiatry.* 2020 Oct;29(10):1363–1369. doi: 10.1007/s00787-019-01445-y. Epub 2019 Nov 29.
- Korhonen L. (2020) Låt barnkonventionen bli vägledande i Covid-19 pandemin. *Dagens Samhälle* 3/4 2020.
- Korhonen L, Mattelin E (2020) Har våld mot barn ökat under pandemin? *Svenska Dagbladet* 12/5 2020.
- Korhonen L, Mattelin E (2020) Barn kan bli en riskgrupp under COVID-19-pandemin. *Svensk Psykiatri* 2/2020.
- Korhonen L, Mattelin E (2020) Har våld mot barn ökat i Sverige under COVID-19-pandemin? *Svensk Psykiatri* 2/2020.
- Mattelin E, Korhonen L (2020) Child safeguarding – principer för att driva verksamheter på ett barnsäkert sätt. *Svensk Psykiatri* 2/2020.
- Schillaci M, Korhonen L (2020) Barnafrid – basprogram våld mot barn. *Barnbladet* 5/2020. P 16–17.
- Korhonen L. (2020) Barnafrid sprider kunskap om våld mot barn. *Barntandläkarbladet.* 2/2020.
- Korhonen L, Halila R (2020) Miten toteutuu väkivaltaa kokeneen lapsen psykososiaalinen tuki? – selvitys tuen ja hoidon muodoista sekä potentiaalisten lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten tekijöiden ehkäisevästä kuntoutuksesta. *THL raportti 17/2020* (Hur förverkligas det psykosociala stödet för barn som blivit utsatta för våld? – stöd och behandlingsformer samt förebyggande rehabilitering av potentiella gärningsmän i sexualbrott]. Institutet för hälsa och välfärd (THL). Rapport 17/2020. 196 sidor. Helsingfors, Finland 2020. ISBN 978-952-343-587-2 (nätpublikation). Förord p 3–4.
- Barnafrid – Årsrapport 2019 (BKV-2020-00264).
- Barnafrid – Angelägna utvecklingsområden i området våld mot barn (2020 BKV-2020-00282).

